

Инжењер Љубивоје Костић, пројектант бројних мостова, међу којима је свакако најпознатија Павловића ћуприја на Дрини, на неки начин демантује ову тврдњу својом књигом, несвакидашњом неимарском антологијом.

Горан М. Бабић

**Светислав Вученовић, Урбана
и архитектонска конзервација,
том 1: Свет – Европа**

Друштво конзерватора Србије,
Београд 2004, 405 стр.

Заштита културних добара захтева хармоничан економски и социјални развој друштва, високо развијену свест грађана и власти, као и изражену потребу за цивилизацијским напретком. Однос према културној баштини један је од најверодостојнијих показатеља цивилизацијског нивоа неког друштва и његове средине. Зато је заштита и ревитализација културног наслеђа, у већини земаља света, један од приоритетних задатака целокупног друштва.

О томе, али и о другим аспектима заштите културне баштине, говори недавно објављена књига архитекте–конзерватора Светислава Вученовића. Планирано је да дело има два тома. Први том „Свет-Европа“ недавно је изашао из штампе, док други том, посвећен Југославији и Србији, треба да буде објављен у догледно време.

Објављени том књиге има осам целина, различитог обима и садржаја, у којима су обрађене теме о којима ћемо у наставку говорити.

У уводном делу аутор сажето приказује еволуцију заштите споменика културе у свету и код нас. Затим, објашњава повод за настанак ове публикације и даје кратак осврт на њен концепт и намену.

У другој целини, под називом UNESCO, изнете су најзначајније активности Организације уједињених нација за образовање, науку и културу. Деловање ове угледне светске институције садржано је у поглављима *Нормативна делатност, Едукација и Центар за документацију*, где су изнесене најважније конвенције, препоруке и методе из области заштите културних добара.

Следећа целина посвећена је Међународном центру за конзервацију – IKROM – који је 1969. године основан одлуком UNESCO-а и има седиште у Риму. Његова главна делатност је одржавање перманентних специјалистичких курсева за едукацију архитеката и других стручњака из области заштите градитељске баштине.

У четвртој целини приказано је деловање невладине организације IKOMOS – Међународног савета за споменике и пределе, основаног 1966. године са седиштем у Паризу. Програм његовог рада заснован је на Венецијанској повељи из 1964. године. Главна активност Савета је организовање тематских скупова, семинара, колоквијума и изложби.

У петој целини, OUN-EKE, Економска комисија за Европу представљена је кроз рад Комитета за становање, изградњу и планирање. У књизи су изнета најзначајнија излагања, закључци и препоруке Другог скупа о урбаној реновацији, одржаног у Будимпешти 1970. године.

Следећа целина, PNUE (UNEP) – Програм уједињених нација за околину, пружа увид у акциони план за рехабилитацију медитеранских градова и насеља, који је усвојен 1972. године у Стокхолму, на оснивачкој седници организације.

У седмој целини, *Европске асоцијације*, наведене су најзначајније

невладине организације, усвојене повеље и резултати деловања националних удружења европских земаља до 1975. године, која је била проглашена европском годином архитектонског наслеђа.

У последњој целини, *Реализације европских земаља*, изнете су главне одреднице деловања националних комитета за заштиту културних добара. Начин презентације за све земље је јединствен и обухвата следеће теме: законодавство, организација, финансирање, ангажовање јавности и обнова градова, што омогућава лакше поређење остварених резултата.

На крају књиге налази се Анекс са прилозима: резиме на српском и француском језику, литература, попис илустрација и превод легенди цртежа.

Публикација обилује великим бројем фотографија и графичких прилога, који у великој мери помажу бољем разумевању изнете материје. Ова систематично уређена књига, први пут код нас, на једном месту пружа читаоцу увид у рад најзначајнијих светских и европских струковних асоцијација – од њиховог оснивања до краја осме деценије прошлог века. Књига покрива област деловања службе заштите. У њој су садржана теоријска излагања, поуке и апликативне методе рада, са тежиштем на архитектонској и урбанистичкој реновацији историјских грађевина и ансамбала савремених градова Европе.

Највећа вредност ове публикације садржана је у начину примене повеља и препорука међународних организа-

ција и удружења у пракси појединих европских земаља са различитим друштвеним системима и историјским амбијентима.

Наиме, свако друштво – штитећи споменике културе – примењује најподесније методе које су у складу са светским (односно европским) стандардима. На тај начин друштвена заједница ствара и штити сопствени културни идентитет који има вишеструки значај: као идентитет простора, нације, државе, али и привредни потенцијал за развој туризма и других комплементарних и компатибилних привредних грана. У том смислу су споменици културе, као неодвојиви део целокупне културне баштине, незаобилазни беоцуг сваког простора, али и друштва које у њему живи, без обзира на верску, националну и било коју другу врсту припадности.

Архитекта-конзерватор Светислав Вученовић учествовао је, као представник наше земље, у раду бројних међународних удружења и научно-стручних скупова. Као афирмисан стручњак, био је члан и руководиоца више стручних тимова који су вршили комплексна испитивања на територији некадашње Југославије и шире.

Тако богато животно и стручно искуство омогућило је настанак ове изузетно вредне и корисне књиге, која већ представља незаменљиви приручник у истраживању, заштити и ревитализацији градитељског наслеђа.

Горан М. Бабић